

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Голінько В.І.

« 13 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Засоби протиаварійного захисту»

Галузі знань	18, 15, 12 та ін.
Спеціальності	184, 183, 151 та ін.
Освітній рівень.....	бакалавр
Статус	Вибіркова дисципліна
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Термін викладання	15 чверть
Мова викладання	українська

Викладачі: _____ проф. Чеберячко Ю.І. доц. Шайхлісламова І.А.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Засоби протиаварійного захисту» для бакалаврів спеціальностей 263 «Цивільна безпека» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОП та ЦБ. – Д. : НТУ «ДП», 2023. – 15 с.

Розробник – Чеберячко Ю.І.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	9
6.1 Шкали	9
6.2 Засоби та процедури.....	9
6.3 Критерії.....	10
7 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	13
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – є формування у майбутніх фахівців в галузі охорони праці компетентності з аналізу можливостей виникнення аварійних ситуацій та умов що виникають при аваріях, зі створення системи захисту, розробки заходів спрямованих на протидію загрозам, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги працівника захоплених аварією

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН-01	Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику
ДРН-02	Обирати оптимальні заходи і засоби спрямовані на захист населення
ДРН-03	Обирати оптимальні заходи і засоби спрямовані на запобігання надзвичайним ситуаціям.
ДРН-04	Визначати механізм виникнення і розвитку складних аварій
ДРН-05	Здійснювати аналіз процесів виникнення і розвитку аварій, пов'язаних з руйнуванням будівель та споруд

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Базовими дисциплінами є дисципліни які вивчалися студентами на освітньому рівні бакалавра, що формують компетентності та навички до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях, серед них: безпека життєдіяльності, нормативне регулювання цивільної безпеки, безпека потенційно небезпечних технологій і виробництв.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	45	35			8	82
практичні	40	15	25			4	26
лабораторні	-	-	-			-	-
семінари	-	-	-			-	-
РАЗОМ	120	60	60			12	108

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
ДРН-01 ДРН-02	Завдання інженерно-технічного захисту(ІТЗ ЦЗ)при плануванні територій	8
	Завдання розділу ІТЗ ЦЗ на мирний час у схемах планування територій	
	Завдання розділу ІТЗ ЦЗ на мирний час у генеральних планах населених пунктів .	
	Інженерно-технічні заходи в містобудівній документації	
	Розміщення об'єктів та планування і забудова міст	
ДРН-01 ДРН-02	Протисейсмічний інженерний захист територій	8
	Сейсмічний моніторинг аналіз катастрофічних землетрусів	
	Аналіз катастрофічних землетрусів	
	Інженерно-сейсмометричні спостереження і паспортизація об'єктів будівництва	
	Розрахунки на сейсмічні вплив	
	Особливості проектування транспортних споруд у сейсмічних районах	
ДРН-01 ДРН-02 ДРН-03	Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів та обвалів.	8
	Інженерний захист об'єктів від зсувних та обвальних процесів	
	Прогнозування зсувів	
ДРН-02 ДРН-03 ДРН-04	Інженерні протиселеві заходи	8
	Основні види гідрологічних небезпечних явищ та причини їх виникнення	
	Прогнозування селів	
	Основні інженерні протиселеві споруди	
ДРН-02 ДРН-03 ДРН-04	Інженерні протилавинні заходи	8
	Основні види снігових лавин та причини їх виникнення	
	Основні характеристики снігових лавин. Лавинно-небезпечні території України	
	Протилавинні споруди і заходи, вимоги до них	
ДРН-02 ДРН-04 ДРН-05	Інженерні заходи від повені	8
	Гідрологічні НС поверхневих вод	
	Основні заходи і види спеціальних захисних протиповеневих споруд	
	Технологія укріплення берегів	
	Інженерний захист берегів	
ДРН-04 ДРН-05 ДРН-06	Протикарстові інженерні заходи	8
	Основні види карстових явищ та причини їх виникнення	
	Характеристика, причини виникнення та основні параметри карстових процесів	
	Протикарстові і протисуфозійні заходи	
	Основні заходи щодо боротьби із карстовими процесами	
ДРН-04 ДРН-05 ДРН-06	Принципи забезпечення стійкості гідротехнічних споруд	8
	Можливі наслідки при руйнуванні гідровузлів, вихідні дані для розрахунків параметрів хвилі прориву	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Основні положення і порядок розрахунку параметрів хвилі прориву	
	Розрахунок час початку проведення рятувальних робіт	
ДРН-03 ДРН-04 ДРН-05	Загальні відомості про захисні споруди цивільної оборони, їх класифікація	8
	Розміщення протирадіаційних укриттів. Їх класифікація	
	Будівельні вимоги до сховищ	
	Конструктивні рішення протирадіаційних укриттів	
	Вентиляція, опалення, водопостачання та каналізація протирадіаційних укриттів	
ДРН-02 ДРН-05 ДРН-06	Прийняття в експлуатацію захисних споруд цивільної оборони	8
	Прийняття в експлуатацію об'єктів. Порядок роботи приймальних комісій	
	Прийняття інженерно-технічного обладнання	
	Загальні вказівки утримання захисних споруд	
	Утримання інженерно-технічного обладнання	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	40
ДРН-01 ДРН-05 ДРН-04,	Загальні принципи організації інженерних заходів на об'єктах господарської діяльності	4
	Планування інженерних заходів захисту населення та території на об'єктах ЖКГ та ОГ	4
	Визначення магнітуди землетрусів по даним моніторингу сейсмічної активності	4
ДРН-02 ДРН-03	Аналіз розповсюдження хвиль сейсмічної активності в ґрунті	4
ДРН-06	Аналіз впливу сейсмічних хвиль на споруди	4
ДРН-01 ДРН-05	Розрахунок та побудова зон руйнувань при впливі сейсмічних хвиль	4
ДРН-02 ДРН-03	Оцінка рівнів затоплення при повенях та паводках	4
ДРН-02 ДРН-03	Зсувні процеси	4
ДРН-01 ДРН-04	Захисні пристрої у спорудах цивільної оборони та системи життєзабезпечення	4
ДРН-02 ДРН-03	Правила поведінки населення при виникненні надзвичайних ситуацій.	4
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентності відносно очікуваної, що ідентифіковано під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час заліку за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано опису кваліфікаційного рівня, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентності і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументація та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі.	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що ДРН-Оаховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійне обладнання, персональні комп'ютери.

Програмне забезпечення: MS Office 365.

Дистанційна платформа MOODL.

Стенди, прилади та лабораторне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Електронна бібліотека кафедри з навчально-методичного забезпечення дисципліни.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.

2. Охорона праці в галузі та цивільний захист: навчальний посібник / Ю. А. Гасило, О. А. Крюковська. К. О. Левчук, Р. Я. Романюк. — Кам'янське : ДДТУ, 2017. — 369 с.

3. Конституція України

4. Кодекс цивільного захисту України (Розділ I, IV, VI)

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняття Кодексу цивільного захисту України»

6. Господарський кодекс України

7. Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки",

8. Закон України «Про боротьбу з тероризмом»

9. Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу»

10.ЗУ «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту»

11.Закон України «Про державну службу»

12. Закон України «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112» (№ 4499-VI від 13 березня 2012 року)

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 Р. № 1052 "Про затвердження положення про Державну службу України з надзвичайних Ситуацій"

а. 12 Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956 «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки» (нормативи порогових мас небезпечних речовин для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки)

14. Порядок здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 р. № 5

15. Перелік суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню на договірній основі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 763

16. Порядок визначення розмірів оплати за обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами, затверджений наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 15.12.2003 № 495/369

17. Постанова КМУ від 30 жовтня 2013р. №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації»

18. Наказ МВС від 10.07.2017 № 579, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.08.2017 за № 938/30806, «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації»

19. Наказ ДСНС від 19 лютого 2016 року № 83 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях»

20. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, затверджено Наказ Міністерства праці та соціальної політики України 04.12.2002 № 637.

21. Островерх О.О., Савченко О.В., Стецюк Є.І. Інженерний захист населення та територій: навч. посіб. / О.О. Островерх, О.В. Савченко, Є.І. Стецюк. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 380 с.

22. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять із дисципліни «Інженерний захист населення та територій» (для студентів 2 та 3 курсу навчання денної та заочної форм навчання спеціальності 263 – Цивільна безпека, освітня програма «Цивільний захист» / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : А. С. Рогозін, В. О. Росоха. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 77 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичного заняття «Ознайомлення з вимогами плану евакуації населення. Розробка оперативної частини плану» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко. Д.:

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 – 16 с.

2. Методичні вказівки до практичного заняття Вивчення законів «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефоном №112» та «Про екстрену медичну допомогу» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту». Для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко. Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 – 23 с.

3. Методичні вказівки до практичного заняття Вивчення закону «Про об'єкти підвищеної небезпеки» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко.

4. Методичні вказівки до практичного заняття «Оцінка радіаційної обстановки при аваріях на атомних станціях» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко – Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019. – 19 с.

5. Методичні вказівки до практичного заняття «Оцінка хімічної обстановки при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко- Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 р.– 19 с.

6. Методичні вказівки до практичного заняття «Планування заходів евакуації» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко - Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 р.– 19 с.

7. Методичні вказівки до практичного заняття «Підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Правила поведінки населення при виникненні надзвичайних ситуацій» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко – Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2019. – 8 с.

8. Система протиаварійного захисту. Методичні рекомендації до вивчення порядку розслідування та обліку аварій на виробництві для студентів за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»/ Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Ю.І. Чеберячко – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –2019 - 30 с.

9. Система протиаварійного захисту. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу та контрольні завдання (для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека») / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Гурін О.А. – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –10 с.

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 2 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.
- 3 <http://www.fssu.gov.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Засоби протиаварійного захисту» для бакалаврів

Розробник: Чеберячко Юрій Іванович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19